

دکوراسیون داخلی به سبک اسلامی

پیشنهادهای قرآنی در طراحی داخلی منزل

اسلام آموزه‌هایی پویا و گره‌گشا در زندگی فردی و اجتماعی دارد. این دین آسمانی مسائل اجتماعی را با محوریت عرف و عقل حل می‌کند و همواره راهکارهای آن تدریجی و متناسب با طبع انسان‌هاست.

تاریخ : چهارشنبه ۱۳۹۷/۰۴/۰۶

معضلات و آسیب‌های آپارتمان نشینی خانواده‌های بسیاری را درگیر خود کرده و مشکلاتی را برای آنها بوجود آورده است. از این رو بر آن شده‌ایم تا در این فرصت مروری داشته باشیم بر متون دینی در رابطه با موضوع مسکن تا

در خلال آن راهکارهایی را برای رهایی از آسیب های زندگی امروز پیدا کنیم؛ به گفته حجت الاسلام قرائتی اسلام نظرات فراوانی درباره مسکن دارد.

ویژگی های یک خانه مناسب

جایگاه آرامش

طبق آموزه های اسلامی خانه باید جایگاه آرامش اعضا و کسانی باشد که در آن رفت و آمد می کنند؛ قرآن می فرماید: «وَاللّٰهُ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ بُيُوتِكُمْ سَكَنًا وَ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ جُلُودِ الْأَنْعَامِ بُيُوتًا تَسْتَخِفُّونَهَا يَوْمَ ظَعْنِكُمْ وَ يَوْمَ إِقَامَتِكُمْ وَ مِنْ أَصْوَابِهَا وَ أَوْبَارِهَا وَ أَشْعَارِهَا أَثَاثًا وَ مَتَاعًا إِلَى حِينٍ»؛ [۱] خدا خانه هایتان را جای آرامشتان قرار داد و از پوست چهارپایان برایتان خیمه ها ساخت تا به هنگام سفر و به هنگام اقامت از حمل آنها در رنج نیفتید. و از پشم و کرک و مویشان، تا روز قیامت برایتان اثاث خانه و اسباب زندگی ساخت.

تفسیر «جوامع الجمع»
می نویسد: «یکی از نشانه های ادب میزبان این است که کار خود را پنهان بدارد و بدون اینکه مهمان بفهمد به پذیرایی اقدام کند، از بیم آنکه مبدا مهمان مانع از کار او شود»

ایجاد سروصدا، نور غیرمتعارف در شب ها، نگهداری حیوانات خانگی و مسائلی از این دست که آرامش دیگران را برهم می زند و متأسفانه امروزه در خانه های آپارتمانی رواج دارد، مذموم و از دیدگاه قرآن مورد نهی قرار گرفته

است. برگزاری مراسم جشن، عزا، دعا، سخنرانی و...، که به طور مستقیم با ایجاد سروصدا، رفت و آمدهای غیرمعمول و مسائلی از این دست آرامش دیگران را دچار مشکل می کند، مشمول ممنوعیت های این آیه هستند.

پوشاننده و سرپناه

یکی از مهم ترین آسیب های آپارتمان نشینی حیاگریزی و در مخاطره قرار گرفتن عفت اعضای خانه است. بر اساس این، یکی از مهم ترین شاخص ها و ویژگی های مسکن مطلوب اسلامی حافظ عفت و حیا بودن آن است.

خانه باید با پوشش حافظ حیا و عفت باشد و مانع از دیده شدن حالات خصوصی انسان باشد و رفتارهای شخصی او مانند مقاربت و برهنگی را بپوشاند. این شاخص ابعاد فراوانی در حوزه معماری دارد که برخی از آنها عبارت اند از: [۲]

الف) درهای روبه رو:

طبق آیات و روایات فراوان درباره اجازه گرفتن برای ورود به اتاق دیگران - به ویژه اتاق پدر و مادر در اوقات معینی از روز و شب [۳] - و نیز نهی از نگاه بدون اجازه به اتاق دیگران باید ساختمان طوری باشد که اتاقها نسبت به همدیگر دید نداشته باشند.

همچنین خانه ها باید طوری طراحی شوند که از دید ناظران بیرونی در امان بمانند و حریم خصوصی اهالی خانه رعایت شود. مسئله ای که امروزه با آن مواجه هستیم این است که در واحدهای مختلف روبه روی هم قرار گرفته

است و در صورت باز شدن حریم خصوصی افراد به اشتراک گذاشته می شود. بنابراین باید در آپارتمان ها تغییری جدی حاصل شود و در معماری های جدید این مسئله مهم در نظر گرفته شود.

“

(ب) آشپزخانه:

هرچه آشپزخانه در معرض دید نباشد، عفت و حیای اسلامی بانوان بهتر رعایت می شود.

این شاخص از دو منظر مهم است؛ منظر اول مربوط به اصل حیا و عفت در خانه است که هرچه آشپزخانه در معرض دید نباشد، عفت و حیای اسلامی بانوان بهتر رعایت می شود. منظر دوم مربوط به پخت

غذا خارج از دید مهمان است. آیه ۲۶ سوره مبارکه ذاریات به نوعی به این مهم اشاره می کند که صاحب خانه دور از چشم مهمان به سراغ تهیه غذا برود. [۴]

تفسیر «جوامع الجامع» می نویسد: «یکی از نشانه های ادب میزبان این است که کار خود را پنهان بدارد و بدون اینکه مهمان بفهمد به پذیرایی اقدام کند، از بیم آنکه مبادا مهمان مانع از کار او شود». [۵] همچنین در منابع اسلامی به پنهان کردن بوی غذا از مهمان و همسایگان تأکید شده است؛ این کار نیز تنها در صورتی محقق می شود که آشپزخانه دور از چشم مهمان و حاضرین باشد. [۶]

بنابراین آشپزخانه نه به صورت اُپن، بلکه باید به صورت مخفی طراحی شود تا رعایت حیا و عفت در آن صورت بگیرد و بوی غذا نیچد.

ج) سرویس بهداشتی:

با توجه به تصریح روایات اسلامی، سرویس بهداشتی در طراحی مطلوب اسلامی باید در مخفی‌ترین جای بنا قرار بگیرد. همچنین در روایات توصیه شده سرویس بهداشتی در فضای بیرون خانه تعبیه شود. محل سرویس بهداشتی در واحدهای آپارتمانی به شدت با آموزه‌های اسلامی در تعارض است. در آپارتمان دستشویی در حال و در مقابل دید مهمانان و حاضرین تعبیه می‌شود. این مسئله علاوه بر اینکه حیا را با مخاطره مواجه می‌کند، از نظر بهداشتی و اجتماعی نیز صحیح نیست. امام صادق(علیه السلام) می‌فرماید: «أَلَيْسَ مِنْ حُسْنِ التَّقْدِيرِ أَنْ يَكُونَ الْخَلَاءُ فِي أَسْتَرٍ مَوْضِعٍ فِيهَا، أَيَا نَمِي بَيْنِي كَمَا مِنْ نِيكُوبِي تَقْدِيرِ خَانَةٍ كَمَا أَدْمَى بِنَا مِي كَمَا أَنْ اسْتَكْتَبَ الْبَيْتُ الْخَلَاءُ (سرویس بهداشتی) در پنهان‌ترین جای خانه باشد؟» [۷]

وسعت خانه

از دیدگاه اسلام بهترین خانه باید آن قدر وسعت داشته باشد که اهل آن راحت باشند و برای پذیرایی از مهمانان با تنگنا مواجه نشوند. البته نباید آن قدر وسیع باشد که از حد متعارف عرفی و شأنی بیشتر شود که در این صورت نه تنها مطلوب نخواهد بود، بلکه مذموم نیز هست.

امام صادق(علیه السلام) می‌فرماید: «مَنْ بَنَى فَوْقَ مَسْكِنِهِ كَلَّفَ حَمْلَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ؛ هر که بنایی بیش از نیاز سکونتش بسازد، در روز قیامت مکلف به حمل آن می‌شود.»

امروزه دیگر خبری از خانه های وسیع نیست و خانه های امروزی به سمت کوچکی و کوتاهی رفته و آسیب هایی را بر خانواده ها تحمیل کرده اند.

حضرت امام رضا(علیه السلام) خانه ای خرید و به یکی از موالیان خود فرمان داد تا به آن خانه منتقل شود و فرمود: منزل تو تنگ است. آن شخص گفت: این خانه (منزل تنگ) را پدرم بنا کرده است. آن حضرت فرمود: اگر پدر تو نادان بود، سزاوار است که تو نیز مانند او باشی؟». [۸]

آیه ۲۶ سوره مبارکه
ذاریات به نوعی به این
مهم اشاره می کند که
صاحب خانه دور از چشم
مهمان به سراغ تهیه غذا
برود.

امام علی(علیه السلام) در روایتی اشاره دارد
بر اینکه اگر مؤمن در دنیا به دنبال آخرت
خود باشد، باید خانه وسیع برای خود
فراهم سازد تا در آن مهمانی داده، صله
رحم بجا آورد و حقوق الهی و مردم را در
آن خانه ادا نماید.

دکوراسیون

در روایات فراوانی بر زیبایی و سادگی خانه تأکید شده است. سادگی دکوراسیون روح انسان را از بسیاری از آشفتگی ها رها می سازد، در حالی که شلوغی آن انسان را به آشفتگی فکری و روانی مبتلا می کند.

وجود مبلمان بر شلوغی و تنگی خانه می افزاید و تختخواب، اگرچه فی نفسه

نهی خاص و صریحی از روایات و آموزه های اسلامی بر آن نشده است
ممکن است تأیید هم شده باشد، اما در محیط آپارتمانی چند آسیب مهم
دارد؛

الف) فضای زیادی از یک یا دو اتاق را اشغال می کند و بخشی از خانه را از
کارآیی ساقط می کند.

ب) خیلی از تختخواب ها و تشک های مورد استفاده در تختخواب ها غیر
استاندارد است، در حالی که روی پتو یا تشک پشمی بر روی زمین خوابیدن
هم از لحاظ طبی مفید است و هم ضررهایی مثل کمر درد و... را ندارد.

شهید پاک نژاد در مورد خوابیدن بر روی تختخواب های فنردار می نویسد:
«چه بسیار در رفتگی های بین مهره که به علت خوابیدن بر آنها پیش آمده و
شخص را به درد کمر یا سیاتیک مبتلا ساخته است.»

بنابر این این گونه می توان گفت که بسیاری از مسائل که اسلام در مباحث و
موضوعات مختلف ذکر کرده، راهکارهایی بسیار مهم و مؤثر در رفع مشکلات
و معضلات امروزی می باشند.

پی نوشت:

[۱]. نحل: ۸۰.

[۲]. شاخص های معماری و شهرسازی اسلامی، ۵۳ - ۵۷.

[۳]. نور: ۵۸.

[۴]. سایت تبیان: ساختمان و مسکن در اسلام،

[۵]. تفسیر جوامع الجامع.

[۶]. شاخص های معماری و شهرسازی اسلامی، ۷۷.

[۷]. تهذيب الاحكام، ج ۶، ص ۱۸۷.

[۸]. مفاتيح الحيات، ۱۷۴.

منابع:

این مطلب خلاصه ای است از مقاله "فرهنگ صحیح آپارتمان نشینی از منظر اسلام" که در شماره ۵ مجله پایش سبک زندگی منتشر شده است.

در رابطه با این محتوا تجربیات خود را در پیرسان به اشتراک بگذارید.